

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 8Cdo/5/2017
Identifikačné číslo spisu: 8114231947
Dátum vydania rozhodnutia: 15.05.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Ladislav Górász
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:8114231947.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti súdu o maloletého H., narodeného X. S. XXXX, bývajúceho v C., zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Prešov, dieťa I. bývajúcej v C. a I., bývajúceho v S., o zvýšenie výživného a úpravu práv a povinností k dieťaťu, ktorá právna vec bola vedená na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 24 P/361/2014, o dovolaní otca maloletého, v dovolacom konaní zastúpeného JUDr. Zuzanou Komorovskou, advokátkou so sídlom v Košiciach, Kuzmányho 57, proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 27. júna 2016 sp. zn. 23 CoP 8/2016, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov rozsudkom z 11. septembra 2015 č. k. 24 P 361/2014-47 zmenil výšku výživného pre maloletého H., naposledy určeného rozsudkom z 22. mája 2003 č. k. 24 Nc 146/2001-33 vo výške 400 Sk (13,28 €) mesačne na 50 € mesačne s tým, že výživné bude otec maloletého poukazovať k rukám jeho matky vždy do pätnásteho dňa v mesiaci vopred, počnúc dňom 9. december 2011. Dlhé výživné za obdobie od 9. decembra 2011 do 31. augusta 2015 vo výške 1 503,10 € súd povolil otcovi splácať v 20 € splátkach spolu s bežným výživným pod hrozbou straty výhody splátok. Návrh otca maloletého na úpravu styku s maloletým zamietol a uložil mu výchovné opatrenie - povinnosť podrobiť sa sociálnemu poradenstvu alebo odbornému poradenstvu na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny Prešov, referát poradensko-psychologických služieb s tým, že prvé stretnutie sa má uskutočniť najneskôr do 15. októbra 2015. O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na ich náhradu.

2. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal otec maloletého odvolanie a zároveň požiadal o odpustenie zmeškania odvolacej lehoty. Uznesením z 18. februára 2016 č. k. 24 P 361/2014-70 súd prvej inštancie zmeškanie lehoty na podanie odvolania neodpustil.

3. Krajský súd v Prešove rozsudkom z 27. júna 2016 sp. zn. 23 CoP 8/2016 zmenil uznesenie súdu prvej inštancie z 18. februára 2016 č. k. 24 P 361/2014-70 tak, že odpustil otcovi maloletého zmeškanie lehoty na odvolanie a rozsudok súdu prvej inštancie vo veci samej potvrdil „so spresnením, že otec je povinný podrobiť sa sociálnemu poradenstvu alebo odbornému poradenstvu v lehote 6 mesiacov od právoplatnosti tohto rozsudku“. O trovách odvolacieho konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na ich náhradu.

4. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal otec maloletého dovolanie, ktoré odôvodnil dovolacím dôvodom podľa § 420 písm. f/ zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“). Uvedenú vadu konania (súdy nesprávnym procesným postupom znemožnili strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces) vidí otec maloletého v nedostatku riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdnych rozhodnutí; najmä v absencii dôvodov spätného priznania výživného, resp. toho, aké závažné dôvody bránili matke maloletého, aby návrh na zvýšenie výživného podala skôr. Z rozsudkov súdov nevyplýva ani to, „že došlo k procesnému úkonu matky na zmenu jej návrhu a teda nie je možné vyvodiť, že súd rozhodoval o procesnom návrhu, čím by mohol rozhodovať aj vo veci samej - t. j. priznaní výživného späťne po dobu 3 rokov“.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky konajúci v danej veci ako súd dovolací, po preskúmaní veci dospel k záveru, že dovolanie otca maloletého treba odmietnuť.

6. Na konanie vo veciach starostlivosti súdu o maloletých sa s účinnosťou od 1. júla 2016 vzťahuje zákon č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“). V zmysle § 2 ods. 1 CMP sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku zákona č. 160/2015 Z.z. (ďalej len „CSP“), ak tento zákon neustanovuje inak. Keďže CMP neustanovuje inak, dovolací súd ďalej skúmal možnosť aplikácie ustanovení CSP pre konanie o dovolaní otca maloletého dieťaťa.

7. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (viď § 428 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

8. Podstatnou zmenou oproti právnej úprave účinnej do 30. júna 2016 je, že zákon už nestanovuje povinnosť (ani možnosť) odvolacieho súdu ex offo skúmať, či v konaní došlo k procesným vadám tejto povahy. Vzhľadom na viazanosť dovolacím dôvodom (viď § 440 CSP) sa dovolací súd zameriava výlučne na skúmanie existencie tej vady zmätočnosti, ktorá bola uplatnená v dovolaní. Pritom aj naďalej platí, že pre záver o prípustnosti dovolania z dôvodu zmätočnosti nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (viď napríklad rozhodnutia odvolacieho súdu sp. zn. 1 Cdo 127/2012, 2 Cdo 609/2015, 3 Cdo 29/2016, 4 Cdo 133/2015, 5 Cdo 467/2014, 6 Cdo 5/2014, 7 Cdo 7/2016, 8 Cdo 450/2015).

9. V danom prípade otec maloletého uplatnil dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné (proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí), ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podľa odvolacieho súdu ale tak robí neopodstatnene.

10. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu

hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (viď napríklad rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

11. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mieriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999, ale tiež rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

12. Pokiaľ „postupom súdu“ nie je rozhodnutie súdu - finálny (meritórny) produkt prejednávania veci v civilnom sporovom konaní, potom už „postupom súdu“ vôbec nemôže byť ani časť rozhodnutia - jeho odôvodnenie (obsah, spôsob, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť a úplnosť odôvodnenia), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol (viď rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 1 ECdo 10/2014, 3 Cdo 146/2013). Podľa právneho názoru dovolacieho súdu treba pojem „procesný postup“ súdu vykladať takto aj za právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016.

13. K tvrdeniu otca maloletého, že odvolací súd sa v rozhodnutí nevyporiadal so všetkými jeho odvolacími námietkami, dovolací súd poukazuje na doterajšiu judikatúru najvyššieho súdu - R 111/1998, R 2/2016, ako aj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015, III. ÚS 288/2015 a I. ÚS 547/2016, v zmysle ktorých nedostatok odôvodnenia rozhodnutia (nepreskúmateľnosť) bol považovaný len za vlastnosť rozhodnutia súdu, ktorý zmätočnosť rozhodnutia nezakladá.

14. V predmetnej veci sú v dovolaní napadnutom rozhodnutí (obsah ktorého nemožno posudzovať izolovane od rozsudku súdu prvej inštancie, lebo prvoinštančné a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok - viď rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08) zreteľne vysvetlené jeho podstatné dôvody, uvedenie ustanovení, ktoré aplikoval a z ktorých vyvodil svoje právne závery, ako i vysvetlenie právnych úvah, ktorými sa pri rozhodovaní riadil. Prijaté právne závery sú primerane odôvodnené spôsobom zodpovedajúcim § 157 ods. 2 O.s.p. Za procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa.

15. Za neopodstatnenú považuje dovolací súd aj výhradu, že sudy neskúmali a nevyrovnali sa s otázkou, aké závažné dôvody bránili matke maloletého, aby návrh na zvýšenie výživného podala skôr a výhradu, že z rozsudkov súdov nevyplýva ani to, „že došlo k procesnému úkonu matky na zmenu jej návrhu a teda nie je možné vyvodiť, že súd rozhodoval o procesnom návrhu, čím by mohol rozhodovať aj vo veci samej - t. j. priznaní výživného späťne po dobu 3 rokov“. Výživné pre maloleté dieťa možno priznať najdlhšie na dobu troch rokov späťne, ktoré sa počítajú odo dňa začatia konania, bez ohľadu na to, či konanie bolo začaté na návrh, alebo z úradnej povinnosti. Súd v týchto prípadoch nie je viazaný návrhom, sám musí určiť začiatok, kedy povinný prestal platiť výživné, alebo ho platil v obmedzenej miere. Pri určovaní výživného za minulé obdobie súd zisťuje, aké boli konkrétne schopnosti, možnosti, zárobkové pomery povinného, potreby dieťaťa, prihliada na už poskytnuté plnenia, poskytovanie bývania, osobnej starostlivosti a hodnotí aj ďalšie zákonné kritériá.

16. Dovolací súd už podľa predchádzajúcej úpravy dospel k záveru, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením (viď najmä judikát R 54/2012, ako aj rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo/170/2014), akú námietku otec maloletého podľa obsahu dovolania tiež uplatňuje.

17. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu nie je po 1. júli 2016 žiadny dôvod pre odklon od vyššie uvedeného chápania dopadu nesprávneho právneho posúdenia veci (nesprávneho vyriešenia niektorej právnej otázky súdom) na možnosť uskutočňovať procesné oprávnenia niektorou zo strán civilného sporového a mimosporového konania. Aj podľa názoru ústavného súdu „určité zásahy do konečných súdnych rozhodnutí ako výnimku zo zásady právnej istoty a zo zásady res iudicata, sú prípustné, ak je takýto zásah odôvodnený potrebou nápravy extrémnej chyby. Mimoriadne opravné prostriedky proti rozhodnutiam súdov sa ale nesmú uplatňovať ako zastreté odvolanie. Nesúhlas s právnym posúdením prípadu odvolacím súdom nie je sám osebe mimoriadnou okolnosťou odôvodňujúcou zrušenie právoplatného rozhodnutia“ (viď rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 514/2016).

18. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie otca maloletých detí nebolo podľa O.s.p. procesne prípustné, najvyšší súd preto jeho dovolanie odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. c/ CSP.

19. Dovolací súd o nároku na náhradu trov dovolacieho konania rozhodol podľa § 52 CMP a § 451 ods. 3 CSP.

20. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.